Gernika

ASTELENA. — Euritsua, iñetasitsua, benetako negukoa izan zan igaro zan astelena. Eta otz egin ezkero, guztientzat egiten dau ta, baseŕitaŕ geyenak etxean geratu zirean.

卐 卐 卐

Goizeko amaŕetan izan zirean Miren Neskutza'ren eŕtxadonan, Saseta'taŕ Kandida buruzagiaren gogo-aldezko iletak.

Kanpotaŕ eta etxeko eleiza guztia bete-beterik egin zan, urtian iñoiz ikusten ez-tan eran egin bere.

Ostetza izugaŕi aren aŕtean Monzon jauna eta E.-B. B.'ko eta B. B. B.'ko agintariak ikusi genduzan eta baita, geure Uri-Buru-Batzaŕ guztia, endore jauna eta Batzoki'ko nagositxuak be. Guda-buruzagi ta gudaritan, baŕiz eunka.

Abeslariak Olaizola jauna buru ebela Perosi'ren jaupa abestu eben eta azkenean "Liberame" Perosi berea au be.

Goyan bego Saseta zintzoaren gogoa!

卐 卐 卐

Aŕatsaldeko azoka, oso uŕia izan zan, guztizko meya.

Barazki apuŕ batzuk aza zimel batzuren aŕtean, eta ¡kitu!

Bai ba, gauza diran barazki, olosko, aŕautza eta abaŕ erosten etxera joaten jakez ba ta, Gernika'ko azokara zetako ekaŕiko dituez ba?

Auxe, baseŕietara erosten joate auxe kentzen eztogun aŕtean guretzako eztago gauza dan jakirik.

卐 卐 卐

Kaleetan ibilteko aro txaŕa egoan egon be-ta, pelota-tokia bete-beterik egin zan.

Lenengo jokaldian Ubila I eta III alde batetik, eta Onaindia ta Urzelai bestetik izan zirean.

Joko on asko ikusi etzan aŕen, jokaldi bardintsua eta gora-bera askokoa izan zan, eta azkenez ogetabana bardindu ta gero Onaindia'k eta Urzelai'k irabazi eben.

Bigaŕena Aŕien eta Etxaniz, eta Ubila II eta Juanito'k izan eben.

Nok irabazi eban eztakigu, asi ta berialaxe urten beaŕa izan gendun-da, baña asikeran bitzuok polito ekin eutsela bai.

卐 卐 卐

Astelenetan Gernika'n iñok eztabela tanik egiten maiz entzun izan dogu. ¡Zuok gernikaŕok astean jai bi gitxienez eukiten dozue!

Bateren batzuk egin baña, lan sendo joan zan astelenean.

Andratxu bateri irurogei ogerleko ostu eutseezan; beste bateri ogetamaŕ eta bai zerbait beste batzuri be.

Aspaldion geldi-samaŕ egon dira lapuŕok baña, oraingoan agertu dozak ba, nun baitetik.

卐 卐 卐

Gernika-eŕkiko Udalen Batzorde Batza deritxon bazkun bat sortu da Gernika eta inguruko Udal guztien aŕtean.

Batzorde onen lendakari Gernika'ko ziñegotzi Artetxe'taŕ Aureli da eta bere idaztola ementxe geure Udaletxean dauke.

Batzorde oŕen zeregiñak andijak dira, ta batez bere oraingo aldietan jaki-saneuŕiak zuzendu, eta ud...-skubideak jagon, batez bere.

Gernika, Mungia, Bermeo eta inguru guztietako endorean astean bein gitxienez batzen dira eta batzorde onetatik zertxobait urtengo dabela ezan lei.

Bein Mendia

Ermua

GURE JARDUNA.—Larunbatian geltokira neure arazuetara nentoŕela mutil moŕosko bat betozko ilen batekin auŕeko aldian jaŕi yatan eta esan eustan.

—¿Zu al-zera "Txinduŕi"?

—Bai, jauna, neu. ¿Zer nai zenke, ba?

—Ni Ibaizabal guda aldrakua naz, ba, aŕatiaŕa, ta igandez etxera nua ta gure amak EGUNA irakuŕten daben lez etxeratzian zer ixango dautzat zeuk gure gaitik idatzi zenduna irakuŕiko eban ta.

—Ba esan egiozu zeure amari zubek aŕatiaŕak ez zariela ainbeste okeŕtu, ba zubek lenago letxe artez artez lengo ekandu onekin jaŕaituten dozuela ta ardi talde baten jazo oi-dana jazoten dana dala ardi bi edo iru soluan ba dagoz artalde danenastu oi-dala ta emen be ori jazotzen dala. Bi edo iru dirala ta danok baŕuan saŕtu.

—Ondo dago orain bai pozik etxeratuko naiz eta gure amatxo be pozik geratuko da. Anei eskeŕ, "Txinduŕi", eta azketsi.

Igande goizetan Batzoki'ko aretua bete bete eginda egon oi da. Jaupa bi egon dira bertan gudariz beteta. Neure ustez bat be ezta geratuten jaupara juan barik. Jaupari batak jaupa emote daben aŕtian bestiak lenengo eŕozarioa esan oi dau ta gero ebangelioa edeŕto baño obetuago azalduten dau. Juan dan igandian neuk euzin neuntzen emakume batzueri aspaldijan ez ebela alako eleizkizunik ikusi. Jaŕai ba alan Jaun Goikua ta Euzkadi'n onerako.

DEIA.—Iñok gure alderdijan ba Euzko-Langilietan saŕtu nai ba'leu orain da garaya. Eŕezkada politak datoz baña biaŕ li tzaken aña ez oindiño be. Azkaŕ ibili bestela lasteŕ berandu ixan lei-ta.

GEIZORIK. — Aspalditxuan ogeratuta dago gure otzaluri ta abeŕtzale zintzua dan Bengoetxea'taŕ Sabin.

Baita Unamuno'taŕ Serapi, Izagiŕe'taŕ Jon'en emaztia. Laŕi samaŕ dabiltz geizo bijok.

Eske daitzogun ba Ama Itxaropenekua'ri ain bat lasteŕen osatuta kalian ikusi daiguzala ba bijok adizkide gogakuak doguz ta benetan nai dautzegunak.

Txinduŕi

BILBAO'KO izparringijak diñuena

"Euzkadi"

"Pensando en la Euzkadi pacífica. ¿Organización corporativa?" Ixenpuru bi onekaz asten dau "I. de O."'k bere idazlana.

Eŕiketea buruz, soin baten igituten dan eŕiketa-eralguntzea yaokan eran ezagututen ez dogun asko bixi garala diño.

Mussolini ta Hitler'ek gura daben soin bateko eŕiketa-eralguntzea barik, askitza-bidezkua loŕtu al ixan ezkero, onurakoŕa ixango litzakelakua agertuten dausku.

Eriketa-era oŕen eustaŕi ta giltzak ixateko, baña, asmo ta gogo onetako gixonak autetsi biaŕ ixango litzakezala be agertuten dau.

Gixaŕtiak zorijonik loŕtuko ba-dau, loŕtu, ba, gentzea biaŕ dabela diño. Eta ludijak emon ezin dauan gentza ori, dirudunak ez dauskubela ekaŕiko, ez da gixarteker-zaliak be. Gixaŕtiari Goikua'k agindutа daukan gentza ori ekaŕi gura ba da, uste oneko gixonen laguntasuna biaŕ ei da.

Gentzarik ez ixatiaren eŕudunak, ostera, gustijok ei-gara: dirudunak, euren diru-sakelak galdu ez daitezen bildu-aren, libera-eŕiketa zaŕa baxen txaŕari eutsi biaŕaren eutsi biaŕaz, enparauko eŕiketa-era gustijak ezestubaz eurena ez dan gustijari begijak ertsiten dautsezalako. Eta langiliak be euren aldetik, soin bateko eŕiketeari begiratutean, eŕiketa mueta gustijekaz indaŕtuta ikusten daben soin oŕetan paxiokerija edo diŕadoretzea ikusten dabela begiŕanduten yakelako.

Guk bilduŕ ixan biaŕ doguna, era au ei-da: aldatze bako lateŕi nausiŕtasuna. Mussolini ta Hitler'en oraingo eŕiketea, aldidez. Baña ez askitzazkua, benetako batasunaren laguntza kutsugia.

Bizkai'ra etoŕi ixan dan azkondori edo inkisidoriari oldaŕuten dautsa.

Dan lekukua dan gixontxu oŕek, ba, ostatuba ta maya emon ixan dautsazan eŕijari bijotzeratu ixan dautsan azk...a, edenez beterikua ixan da.

Nundik etoŕija dan ez zetan etoŕi ixan dan aŕotz oŕek, ostatuba emon ixan dautsan eŕijarentzat ixan ezik, beste eŕijentzat, azkatasuna ta buru-jabetza eskatuten dauz. Euzkadi'rentzat, ostera, buru-makuŕtasuna ta joputzea.

Eta aŕotz oŕek gura dabena zer dan jakin gura leuke Euzkadi'k. Eta gixontxu oŕen asmuak zelakuak diran jakin aŕte, Euzkadi'ren semiak ez dira geratuko. ¡Ez orixe!

"El Liberal"

Oviedo'ko gudauŕkeari deragitso. Eŕkal-gudaroztiak ur-baŕurantz duazala diño. Etxer...-xe, urija aŕtubaz ei-duaz. Gauŕ aŕtu ixan dabezan bost etxietatik, guda-lekurik aldintsubenak ikusten ei-dira.

Areyua, suizkilu azkaŕez ondo orniduta eguan aŕen be, eŕkaldaŕen erasuari eutsi ezinda igeska asi ei-zan, San Roque txadian eta bitxabal nagosian be, eŕkaldaŕak, etxe batzukaz jabetu ei-ziran.

Beste leku batzubetan be, auŕera egiteko asmoz gertakixunak eginda ei-dagoz.

"Euzkadi Roja"

Valencia'ko Jaurlaritza'k agertu ixan daben agirijari deragitso. Agiri aretan ikusten danentz, ba, eŕi-aldezliaren gurendeari eragozpenak iminten dabiltzan bat baño geyago gudatzietan aurkitzen dira. Eta lotsagaŕijena da, guda-agintarijen aŕtian be zeozer bai.

Paxiotaŕen auŕka diñarduben gudaroztien kalterako eŕi-aldezlien gudatzeraño eldu ixan dan eden ori, berialа deuzestu biaŕ ei-da. Oŕetarako, baña, agindu gogoŕak eskatzen dauz, irabazi ixan dabenentzat eta irabazten dabenentzat neuŕiko zigoŕa ta abaŕ.

"El Noticiero Bilbaino"

Gipuzkoa'ko ta Araba'ko gud...-izpaŕak idazten dauz lenengo zeŕendan.

Eŕi-aldezliak Kalamua'ra eldu bat egin ixan dabela diño. Eta Kalamua'ra ostera oŕetan, paxiotarai kendutako suizkilu batzuk ekaŕi ei-ebezan.

Beste izpaŕ bakan bat be emoten dausku. Akondia'n, paxiotaŕak aurkitzen diran guda-lekuban, dunbadots eta igikunde bakanak uartuten ei-ziran. Arein aŕtian soŕtu ixan zan dunbadotsak eta gudakeak ez ei-eukan eredurik.

Eŕeketien eta palankisten aŕtian sortutako gudakea ixan ei-zan. Alderdi bi oŕeik, ba, txakuŕa ta katua lez bat-bestari aŕi koskoŕak jauŕtiŕen ibilŕen ei-dira. Aŕi koskoŕik idoroten ez daben lekubetan, ba, berunbilak eta esku-...uagak be paŕa p... jauŕtiŕen ei-dabez. ¡Arein buŕukearen gogoŕa!...

Olako buŕuka asko egiŕen ba dabe, egin, eŕeketa-palankista oŕeik euren aŕtian amaŕuko dabe guda au. ¡Olako bat ba'litz!...

"Tierra Vasca"

"Gobernad con mano de hierro." Olantxe ixenpurututen dau lenengo idazlana.

Burnizko eskubaz jauŕte ori, Valencia'ko Jaurlaritza - lendakarijak argitaldu ixan dauan agiri bateri begiratubaz otu yako. Agiri aren ordez ezaŕi biaŕ dan lekuban lendakari esku gogoŕa ezaŕi ixan ba'leu onura geyago atarako ebalakua agertuten dausku, ba.

Guda-aldijetan Jaurlaritza-burubak burnizko eskuba ezaŕi biaŕ ei-dabe: itz gitxi, baña eskuba gogoŕ ezaŕi.

Eta aldi onetan, Valencia'kuak, Catalunya'kuak eta Euzkadi'kuak be, bide oŕetatik ibili biaŕ ei-leuke: itzetan eta atzalpenetan labuŕ; egintzetan, ostera, gogoŕ eta luze.

Guda-oñetan gudaroztiak gudarozte euren bixitzagañokuak abeŕ...-aldez emoten diñarduben bitaŕtian, lan-ost tripeŕen ere txi-meretxijak uleŕtu eziñik astija galtzen ibilŕiari txaŕto deritxo. Eta ori dala-ta, ixenpurutzat jaŕi dabezan itzoik oguzten dauz: "Gobernad con mano de hierro."

"Lan-Deya"

"El gran inquisidor." Auxe da izpaŕingi onek bere lenengo idazlanari ezaŕi dautsan ixenpuruba.

Idazkortzian azkona edo fletxia dabela

AU, ORI TA BESTEA

Lan bakoei sariak Inglateŕa'n, eŕege jayak ospatuteko. Italiar itxasontzi bat ondoratu. - Mexico, españar gobernuaren alde. - Hitler'en amesak. - Edurteak. - Itali'ko gobernuan aldaketaren bat? - Españatik kanpora bizi diran españar andikiak eŕegea nai dabe. - Beste izpaŕak.

LAN-GABEEI SARIAK EŔEGE-BURESKUNDEA DALA-TA

Londres.—Lan-gabeen Lagun-Batza'ri eŕegearen Bureskunde astean lan-gabeen zeŕendan izena daukan langileak bakotxari lenaz gaiñera txelin bi ta sei penikeko saria emon dagioen Gobernua'k baimena emon dautso.

Lan-gabeoi seme bakotxeko txelin bat gendi-sari emongo yakoe.

ITALIAR ITXASONTZIA URPERATU

Gibraltar. — Gibraltar-parean atzo goizean "Yolanda" itxasontzia urperatu zan. Itxasontziak uazan amar gizon eta kapitana ingelandar itxasontzi batean jaso ebazan eta Gibraltar'eratu.

MEXIKO ESPAÑAR GOBERNUA'REN ALDE

Madrid. — Mexiko'ko Erkal-Buruak auxe esan dau:

Matxinadea asi zan ezkero España'ko Erkaldar Gobernua'kin ondo konpondu izan da Mexiko ta lengo bideei jaŕaituko dautsoe. Gudagaiek eskatzen be-lauskuez gure ola guztietan egiten diran munizio ta izkiluak emongo dautsoeguz. Erbesteko olaetan egiten diran izkiluak be, gure emon daikioguzen emongo dautsoguz España'ko Erkala'ri.

EŔEGEA NAI

Donibane Loitzon. — Emen diautsu talde batek egin daben batzarean Franco'ri bere mende dagozan lurraldeetan Eŕege izan daiten eŕegea ekaŕi dagiala eskatzea erabagi dabe.

IKUSKARIAK

Londres.—Portugal eta España'ren mugak zaintzeko izentatu dabezan 130 ingalatear ikuskariak egun bi edo iru-ren buruan etarako dira andik.

Geienok Ingalatera'ko ikas-judua-ko gudari-agintari izanak doguz, mugetako edo aduanetako arduradun izanek be, bai batzuk.

Dardaneloe'en Ingalatera'ren Ordezkari izan zan Mac Donald kapitana izentatu dabe ikuskarijen buru.

Kontrol-legearen zainketeoi datoren larunbatez asiko dala uste da.

ALEMANDAR EGAZKINLARIAK ILOBIRATU

Paris.—España'ko gudan il diran 22 alemandar egazkindarien gorpuak otsaila'ren 22'gn. eruan ebezan Bremen'era ta Bremen'en ilobiratu dabez.

HITLER'EN AMESAK

Londres.—Ingalateŕa'ko guda-izkiluz ondo baño obeto ornitzeko asmoak, Hitler artega jaŕi dabe ta buruarte asko izan dau. Eta España'ko autuetan saŕtzeak, guda-izkilu geitzez dana egiteko euran usteak, ustel biuŕtu dautsoz.

Hitler'ek ba-dakuz bere laŕiak eta Europa'ko jaun eta jabe izateko asmoak axatuko yakoz kontizu.

EUZKEL-BELGUNTZEA

Ene euzkeldun zintzo: zuk eta nik; urlijak eta berendijak, Bilbao'ko elexetan euzkerearen loŕatzik be uaŕtuten ez zan aldi lotsagaŕijan, euzkel-belguntza egaŕijak zirikatuta, ¡zenbat ames zoragaŕi egiten ete-gebazan!

卐 卐 卐

Bilbao, Euzkadi zala esaten geban. Eta euzko-elia, euzkeldunen izkuntzea zala. Eta alan be, Bilbao'ko elexetan —geŕuten geban— garixuna-aldijan be, euzkerarik ez zala entzuten. Eta Bilbao'ko euzkeldunak euzkel-belguntzarik barik jabege-antzo ikusten gintzazala-ta, geure asaŕia agirijan erakusten geban.

卐 卐 卐

Bai, irakuŕle: euzkel-belguntzarik ixaten ez gebalako, asaŕe ba asaŕe ixaten gintzazan.

Eta urlija be asaŕe ixaten zan, berendija ta bestia ta uŕengua be bai.

Euzkeldunak gintzazan, ba, euzkerea abeŕi-eletzat ezagutubaz bere zabalgundia egaŕi bixiz eskatzen gebanak.

卐 卐 卐

Egun baten, baña, —¡alako pozik!— geuk be uaŕtuge, euzkel-belgundarijak Bilbao'ratu ziran, eta alatz-antzo belguntza-itxeikixunak egiŕen asi.

Bilbao ta ingurubetako gustijentzat eziñekua zala zirudijan alatz egin ebana, Isusi'taŕ Augustin Jon Deunen eŕtxadonako txaunburuba ixan zan, bere ardurape dagozan eleiztaŕen egaŕija ezagututa berezko egaŕi ori asetako arduratuten dakijan jaupari zintzua.

卐 卐 卐

Eta urte aretan, Bilbao'ko Jon Deunen eŕtxadonara euzkel-belgundarijak lenengoz eldu ziran urtian, Bilbao'ko euzkeldun gustijak belguntzaratu ziran, eta txadona ezin geyaguan beteta imiñi eben.

Eta belguntza aretzaz izpaŕingijak esaten ebena zinistu ezinda, belgundarijak ikusi ta areik iñuena entzuten uŕunetatik etoŕten ziranak be, asko ixan ziran.

卐 卐 卐

Lenengo euzkel-belguntzeak, olakoxe ospe ta gaŕantzi aundikuak ixan ziran Bilbao'n. Eta ordutik ona, urtiak urte igazi ixan diran-aŕen, euzkel-belguntzeak urtero ixan doguz, emen. Beraz, aurten be bai.

卐 卐 卐

Eta zu, euzkeldun zintzo, eta ni be, beñola joranez eta txaloka eskatzen gebazan euzkel-belguntzetara, ¿ez ete-gara elduko...? Beñola nabaitzen geban euzkel-belguntza-egaŕija asetako ituŕira, euzkel-emoidun ituŕiko ur garden ozkiŕija jausten dan ituŕbegira, ¿ez ete gara uŕeratuko...?

卐 卐 卐

Bai, uŕeratuko gara. Zu, ni, urija ta berendija be, egaririk egaŕijenaz eskatzen gebazan euzkel-belguntzetara, joranez elduko gara.

Eta onako ta alako adizkidiei ba, de...gingo dautseguea, ta euzkel-belguntzara eruango doguz.

卐 卐 卐

Jon Deunen eŕtxadonan urtero ixaten doguzan euzkel-belguntzak, geuretzat euzkeldunontzat bakaŕik ixaten dira, ba.

Beste belguntzeak, gazteleraz egiŕen diranak, edozeñentzat ixaten dira: doistaŕ, japondaŕ eta txiñaŕentzat be bai gura ba-dabe... Gazteleraz ixaten diran belguntzetara, era gustijetakuak elduten dira.

卐 卐 卐

Euzkel-belguntzetara, ez ostera. Euzkel-belguntzetara elduten dana, euzkelduna da. Euzkelduna ta euzkeltzalia, euzkera maŕe dabena. Eta berezitasun au, irakuŕle, joranez txalotu ta goraldu biaŕ geuken berezitasuna da.

Gu euzkeldunok elduten garan belguntzara euzkeldunak baño besterik ez dala elduten jakiŕia, ta elduten diran euzkeldunak be benetako euzkeltzaliak dirala eskijeŕ ixatia, euzkel-belguntza onetara juateko zijorik naikua dala uste ixan leike.

卐 卐 卐

Euzkerea baño entzuten ez dan toki berezijen bila, ¿ez ete-gara ibilten? Euzkel-belguntzea dogu, ba, toki berezi oŕetako bat. Ondiño geyago: euzkel-belguntzean euzkeraz ez dakijan notin bat bera be ez dogu idoroko. Beraz, euzkel-belguntzara juaten dan euzkeldunak, ¡ziuŕ ixan! euzkeldun utzakin aurkitzen dala esan leike.

Beste gabik ez ba-litz be, ba, euzkera-egaŕiz bixi dan euzkelduna, Jon Deunen eŕtxadonan egunero euzkeldunoi deika daguan euzkel-belguntzara eldu barik ezin geratu leike.

卐 卐 卐

¿Ez garala juango...? Orduban, irakuŕle, gure euzkeltzaletasuna guzuŕezko zaletasuna da. Eta gure uskuŕtzaletasuna be, guzuŕezkua.

Guzuŕezko igalijak, baŕiz, ez dau iñor alikatuten. Beraz, guzuŕezko euzkeltzaletasunak bez, ez da guzuŕezko uskuŕtzaletasunak be.

Gure euzkeltzaletasuna ta uskuŕtzaletasuna be, baña, benetakuak dira-ta, geure-geuriak diran euzkel-belguntzetara eldu barik egun baten be ez gara geratuko. ¡Ez orixe!

EDURTEAK

Londres.—Inglateŕa geienean eduŕte aundia dogu. Bide asko ibili ezindako moduan dagoz ta ostingo izpideak, be, eten da.

Eskozia Ipaŕ-Sorkaldean eŕi asko bakaŕtuta, urtepide bage geratu dira. Beste urteetako edurteak baiño aurtengoa iru aldez aundiagoa ei-da.

ORAIN JOTEN EŔI-ALDEZLEAK ETA BESTEAK EUSTEN

Londres. — "Manchester Guardian" izpaŕingiak idazlan begiko baten España'n danik gauzarik jakingaŕi ta pozgaŕiena eŕi-aldezleak jo ta jo ekitea dala diño; oraiñaŕte ostera paxistak jo ta erkaldaŕak aŕtu ibili ei dira.

Paxistok eutsi dautsoe lenengo guda-ekiñaldian; orain bigaŕen ekiñaldian dira gudariok eta eŕi-aldezleak jo ta jo. Bigaŕen ekiñaldian nok irabaziko daben ikusi beaŕ orain.

Arazo zail bat ei da bigaŕen ekiñaldi onetan eŕi-aldezleentzat; eramanekaŕiak eta janari banaketak eta ornikotea.

Auŕera dua Gobernua ta bide onez juan, be; eritxi askokoak ziran eŕi-aldezleen aŕtean eta gudea - irabazi-naiak guztiok alkaŕtu dauz.

Miaja gudalburuoi paxisten erasoeiko gudari-agintari buru izentatean egoki ta zuŕ jokatu dau Gobernuak. Eralkunde-arazo ta guda autuetan argi ta zuŕa da Miaja gudalburuoi ta Madrid zaindu-eziñik ez dauka.

Miaja gudalbururi paxisten erasoei eusten argi ta zoli agertu da; orain erkaldaŕen joaldiak zuzentzen oŕen argi ta zoli jokatzen daben ikusi beaŕ; egia esan bide onetik asi da.

ITALIA'KO GOBERNUA'N ALDAKETAREN BAT?

Londres.—Havas Izpaŕbatzale-Batza'k aitzen emon dabenez Roma'n Gobernua'n aldakuntzaren bat izango ete dan zuŕumuŕua dago. Kolonia, Izpaŕkaritza ta Zabalkunde Zainguetako Idazkaritza - Ordeak utsik dagoz ta beste aldetik Kolonia - Zaingoa soŕtu nai dabe Apuŕka-Sorkaldeko arazuetako.

Kolonieta'ko Arduradunaren eta Bono'ren aŕteko alkaŕtu eziñak ezagunak dira orixegaitik Gobernua'n aldekuntzaren bat izan daike.

EGAZKIÑAK BASTAŔAK IKUSTEN

Jaen.—Erkaldaŕ egazkiñak areriuen sailak ikusten ibili dira ta paxista talde batzuk astindu, be, egin dabez.

Bilbao'ko Euzko Gastedija

OTXANDIANO GUDALOROKO ALBERDI TA OLDARGI TALDEAK

Talde onetako gudarien gurasoei adierazoten yakoe, biyar gabeaŕte aŕtuko dirala Gastedi onetako idazkaritzan gudariei bialdu nai diran sakelak.

Donosti Buru Batzaŕa

"Kizkitza,'ren (G. B.) idazlanak argitaratzeko Donosti Buru Batzaŕ asmoa beterik, zabaldu ta dagon aŕpidearen jaŕaipen.

Oraindañokoa, 1.644 laurleko.

Centro Vasco, 250 laurleko; Romatet'taŕ Pantzeska, 1; Irizar'taŕ Bitoren, 5; Irizar'taŕ Joseba, 5.

Oraindaño, 1.905 laurleko.

ESKERRIK ASKO, AMA

(Ypuya) I

Gudura jun beaŕ zula ta itun zegoan aŕatsalde artan Landeta'ko Xixto mutil gaztea. Beste iru anayak Amerika aldera igesiak ziran aspaldi. Etxean bi aŕeba zeuzkan bere amaren ardura aŕtzeko. Aitarik etzuen ezagutu ere Xixto'k, bera jayo ta ilabetegaŕenean galdu baitzun; umezurtza zan gizajoa.

—Tori, seme, yantzi au ta jaŕi zure bulaŕ gañian—esan zion ama Kontxesi'k bigaramon goizean—. Tori, Xixto; orixe da zure ikurdia, ta ikurdi onekin galzori gu zietan azke ta ondo aterako zera.

Ta itzok esanaz batera amak berak jaŕi zion Xixto'ri Karmen'go Ama'ren kutun edo eskapulariyoa. Ba zan negaŕa ugari egun artan Landeta basetxean. Xixto itun, amatxo laga beaŕ zuelako; ama Kontxesi ere itun eta negaŕez semea zijoakiolako, aŕebak ere arpegiak malkoz bustita, anai maitea geyago ikusiko etzuten bilduŕaz. Laurak negaŕez, batez ere ama Kontxesi baŕenen biotza eduki ezinik. Ura bai aguŕ samingaŕi ta ituna!

—Jun, seme, Abeŕiak deitu dizu ta jun; Jainkoa lagun dezula doixtaŕ gaizto oyek gure inguruetatik beren luŕera bialdutzera. Karmen'go Ama'ren jantzi ta irudia bular gañean dituzula, etsai guziak uxatuta bezela jungo dira... bañan ez aztu zure amatxo... zure aŕebak... Landeta...!

—Ez, egundo ere... ez. Aguŕ, amatxo; aguŕ aŕebatxoak... Aguŕ, Landeta; aguŕ, Mirentxu...!—esanda, mendiak zear Bayona'rantz abiyatu zan Landeta'ko Xixto, inguru ayetako gazterik onena, moŕoskorik edeŕena, gizonik bulartsu ta indaŕtsuena.

Ta mendi barneko bide zabaleraño eldu zanean... Aguŕ!, esan zun bere indaŕ guztiakin eta "aguŕ, maite" erantzun zion norbaitek Oleta'ko leiotik. Eta etzuen geyago iñora ere begiratu. Bazijoan auŕera ta auŕera itun eta goibel, oldoztu ta oldoztu ta gutx'en uste zuenian gudari etxean eta berialaxe gudari eginda ikusi zun bere burua.

Bigaramonian Bayona'tik Paris'era bultzi aundi, luze, bizkoŕ bat guda mutilez bete bete zijoan. Landeta'ko Xixto ere an zijoan bestiekin nastuta. Fotx gudalburu ospetsua zan gudarion zuzendari. Itun eta goibel zijoan Xixto gizajoa; oldoztun eta ixil. "Zertara nijoa Paris aldera?—zion bere barnean—, ¿zergatik nik laga nire ama Kontxesi, nere aŕeba maiteak, nere Landeta'ko mendi, soro, zelai ta landa politak? Gudura naramate, baño zer da gudua?" Eta oldozkun eta irudiok kendu eziñik zebilela, loak aŕtu zun Xixto gizajoa. Ta lotan ere nolako ametsak!

Antxe ekusan bere Landeta maitea; eta Landeta baŕenen, bere amatxo biguna negaŕez, aŕebatxo kutunak deaŕez, eta antxe, muño baten azpian, Oleta basetxe zuria eta, eskuiko leyo txikian, Mirentxu, eskuan zeukan zapi txuriakin aguŕ egiten eta bere ezpañakin "aguŕ, maite" esaten. Aupa! bat esanda turuta turulari ri joaziaz lasteŕ esnatu zitun Fotx'ek lotan zeuden guztiak; eta bultziak ere bere fu... fu... gogoŕakin Paris urira iritxi zirala aditu azi zien gudalariei.

—Iritxi gaituk, motel—esan zion Xixto'k beste gaste euskaldun bateri.

—Bai, Xixto, iritxi gaituk gure azken ordura—erantzun zion besteak.

—Ze, ba?—yardetsi zion Xixto'k—. ¿Zergatik diok ori, Joxepe?

—Bigar beste munduan egongo gerala esan nai diat.

—Egia izango ote dek ori? Ta zergatik?

—Egi egia, Xixto, doixtaŕak asko ditut, eta gu gutxi; ayek izkilu aundi ta edeŕak zeuzkatek eta asko gañera, guk beŕiz gutxi ta gañera txiki kaxkaŕak, eta abar...

—Bai, izan liteek, ik diokan bezela gertatzea, baño etzekiagu zer eta nola izango dan eta artean ixilik egotea obe izango dala derizkiat eta ordua danean, dauzkagun izkilu kaxkaŕok aŕtu, jo gogoŕki auŕean ditugun etsai gaizto guztiak autsi ta biŕindu aŕtean...

—Ire itzak oso baikoŕak (optimista) dituk, Xixto, bañan bigar beste munduan ezkaŕ ikusten geranian, esango didak, egia noren aldetik dagoan. Eta zer zesaten ere etzekitela, luzaroan yardun ziran Xixto ta Joxepe aztabaida ortan. Joxepe, ordea, beretzako igarle izan zan, gizajoa!

BARBIN

(Jaŕaitzeko.)